

Załącznik 11

Dodatkowe materiały dla rodziców dzieci z mutyzmem wybiórczym.

Czy powinniśmy odpowiadać na pytania za nasze dziecko?

Krótką odpowiedź brzmi: nie!

Kiedy widzimy, jak nasze dziecko jest sparaliżowane strachem, to wtedy naturalnym odruchem jest chęć interwencji. Jednak, jeśli dziecko przyzwyczai się do tego, że dana osoba zawsze za nie odpowiada, to wtedy w jej towarzystwie nigdy nie będzie się odzywać. Kiedyś dziecko samo odpowie i najważniejsze jest, aby przygotować je na ten moment.

Parę złotych zasad:

Nie odpowiadajcie za swoje dziecko. Jeśli zastosujecie się do poniższych kroków, wasze dziecko nauczy się, że to nie takie straszne, gdy ktoś zadaje nam pytanie, i że wszyscy akceptują to, że dziecko może odpowiedzieć na pytanie lub nie. Wtedy dzieci będą się o wiele mniej bały różnych sytuacji społecznych.

Nie naciskajcie na dziecko, żeby odpowiedziało. Spokojnie zapewnijcie je, że może odpowiedzieć lub nie odpowiedzieć na pytanie. Wiecie przecież, że dziecko bardzo się stara i robi, co może.

Nie przepraszać za swoje dziecko. Wtedy będzie ono czuło, że zrobiło coś złego. Jeśli to konieczne, zawsze możecie później wyjaśnić, że dziecko nie było nieuprzejme. Możecie powiedzieć jak się czujecie, gdy inni nie rozumieją, jakie wasze dziecko jest naprawdę.

Czas na obszerniejszą odpowiedź...

Zastosujcie poniższe kroki zawsze, gdy ktoś zada waszemu dziecku pytanie. Zdziwicie się, o ile wszystko będzie prostsze i w jak szybkim czasie, wasze dziecko zacznie odpowiadać na różne pytania. *Zwykle nie jest to konieczne, żeby opowiedzieć młodszym dzieciom,*

Fragment z „The Selective Mutism Resource Manual” M. Johnson & A. Wintgens

(wydanie planowane na 2016) wydawnictwo Speechmark

na czym polega ta metoda, ale jeśli zapytają, lub chcecie przygotować na nią swoje starsze dzieci, przeczytajcie sekcję "Dlaczego to działa?" na dole strony.

1. **POCZEKAJCIE** pełne 5 sekund (powoli policzcie do 5).

To jest w porządku, jeśli dziecko pokiwa lub pokręci głową, żeby odpowiedzieć tak/nie. Skomentujcie tak, aby kontynuować rozmowę, np. "Tak, przyjechaliśmy w zeszłym tygodniu, prawda?". W przypadku innego rodzaju pytań dziecku będzie łatwiej odpowiedzieć, jeśli nie będziecie się na nie patrzeć – zajmijcie się czymś, jeśli to wam pomoże.

2. Jeśli dziecko nie zareaguje, porozmawiajcie z dzieckiem:

- spokojnie **powtórzcie** pytanie *lub*
- zamieńcie pytanie na takie, które przedstawia dziecku **wybór** „Wolisz X czy Y?” *lub*
- **przeformułujcie** pytanie w taki sposób, żeby odpowiedź wymagała powiedzenia „tak” lub „nie” lub kiwania/kręcenia głową.

3. **POCZEKAJCIE** pełne 5 sekund.

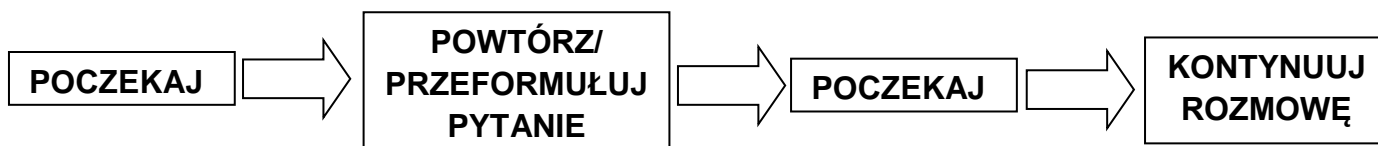
Jeśli wasze dziecko odpowie werbalnie lub za pomocą gestów, uśmiechnijcie się i skomentujcie, żeby kontynuować rozmowę. Doceńcie ten wielki sukces dziecka dyskretnie - ono nie chce zwracać niczyjej uwagi tym, że coś powiedziało lub nie.

4. Jeśli nie ma żadnej reakcji **KONTYNUUJCIE ROZMOWĘ** bez udzielania odpowiedzi np.:

- powiedzcie swojemu dziecku „Musimy jeszcze nad tym pomyśleć, prawda?” albo „Możesz mi to później powiedzieć.”;
- zadajcie rozmówcy jakieś pytanie, aby odwieść uwagę od dziecka;
- zmieńcie temat;
- pożegnajcie się.

Dlaczego to działa? Twoje dziecko nauczy się, bez wywierania na nim presji, że:

- pytania są dla osób, do których są kierowane - nikt inny na nie nie odpowie;
- wiecie, że dziecko wyćwiczy odpowiadanie na pytania, jeśli będzie dalej próbowało;
- *nie stało się nic wielkiego*, jeśli dziecko sobie tym razem nie poradziło, nikt się tym nadmiernie nie przejął, dzień i tak może być udany!

© Maggie Johnson and Alison Wintgens

Fragment z „The Selective Mutism Resource Manual” M. Johnson & A. Wintgens

(wydanie planowane na 2016) wydawnictwo Speechmark